SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 158. **V Ljubljani,** v sredo 15. julija 1885. **Letnik XIII.**

Recimo ktero!

(Konec.)

Da je toraj grof Taaffe obustavil državno ladijo, ki je drvila proti pečini, za to smo mu in mu bodemo hvaležni. Da se je pa genij prava in preteklosti povzdignil iz rakve, sedaj ko so se liberalcem pristrigle peruti: to ni zasluga ministerskih dejanj, marveč nerazrušljive moči avstrijskih narodov, zgodovinsko razvitih organizmov in tudi zasluga krščanske vzgoje avstrijskih narodov.

Na koga se je naslanjala prejšnja vlada, sedanja „fakcijozna opozicija“? Korupcija, kapitalizem, kruhoborstvo, prava mešana gospôda klativitezov, ti so podpirali nekdanjo vlado slabega spomina — ne pa narodi, ki se zvesto držé stare vere, starega cesarja in avstrijske domovine.

Da je pred šestimi leti kakor tudi letos pri volitvah zmagala sedanja desnica, temu grof Taaffe ni kriv, posebno ker so uradniki večinoma volili liberalne može. On je nedolžen, ako propada liberalna stranka. O tem nas prepriča zgodovina zadnjih let. Ko bi bil spretni državnik čutil potrebo kreniti popolnem nasprotno pot, odbral bi si bil takoj iz prva druge može za pomočnike.

Tovariše si je izbral Konrada, Krämera, Stremayera. Zadnji je bil desna roka Lasserjeve politike, mož, ki je z lastno mu gibčnostjo v lepi obliki narodni šoli vtisnil oni obžalovanja vredni znak, kterega vsi dosedanji napori niso mogli izbrisati. Duhovščino je pokoril kot državne pisače, z davki in znanimi „groši“ je skušal polagoma in tiho spodkopati duhovsko neodvisnost.

Njegov naslednik baron Konrad loči se le malo od svojega sprednika. Ponašati se ne more s trdno voljo in veljavnostjo Stremayerjevo, zato je bolj popustljiv; gotovo se ne motimo, ako trdimo, da bi sedanji naučni minister lahko tudi sedel v ministerstvu Herbstovem.

Kot meteor se je bil pokazal Krämer poleg Taaffeja, a hitro je izginil. Kot sled svojega kratkega teka je zapustil nek spis, ki je obrnjen ravno proti onemu delu programa in naloge sedanje vlade, na kterega se je grof Taaffe hoté ali nehoté največ oziral, namreč na rešitev narodnostnega vprašanja.

V Trst je poslal Taaffe barona Pretisa kot namestnika. Baron Pretis je bil finančni minister l. 1873, in s tem je dosti rečeno. Trst in Primorje potrebujeta bolj kakor kterakoli kronovina v Avstriji celega moža, ki zná trdno napeti vladne vajeti in s korenino zatreti vso „irredento“. Treba je namestnika, ki ne pozná neprestanih in škodljivih „kompromisov“ ter Trstu dokaže, da je avstrijsko mesto.

Na Štajarskem je pustil Taaffe liberalnega Kübecka, ki vedno za to skrbi, da se narod ne vsede na konservativne limance! Mogoče, da plavica na prsih, in nemške zastave tamošnjega prebivalstva ne žalijo toliko avstrijskega čuta, kakor pri nas, a tudi pri nas je to mogoče — žalibog!

Najbrž grof Taaffe ne misli pokopati liberalizma, saj ne popolnoma. Delal je na to, da se vstanovi srednja stranka, naravnost rečeno stranka Taaffe. In zakaj ne? Kvas je postavljen v Coroninijevem klubu. Treba je pridobiti le nemške velikoposestnike ter tù in tam vrniti kakega mehkočutnega kimovca, bodisi da je Čeh, Rumunec, Poljak ali celó Slovenec. In ni li to mogoče. Velikoposestniki avstrijski, tirolski, štajarski, koroški so ravno tako lahko liberalni, kakor gospod grof Taaffe. Niso Knotzi, niti Schönererji, ki se drvé za nedosegljivimi ideali, pač so prebrisani, omikani možje, ki želé pustiti priprostemu narodu vero — kot mamilo, narodno šolo pa popolnem odtegniti duhovskemu vplivu.

In če si ogledamo sredstva, s kterimi se je pri zadnjih volitvah agitiralo za liberalne poslance, kaj si moremo misliti? Kar komu drago!

Prepričani smo, da dregnemo z naslednjimi vrsticami v sršenovo gnjezdo, toda poročali bomo le resnične in znane reči.

Na dobrem glasi je bilo vedno avstrijsko uradništvo, dasi so bili posamezni gospodje včasi morebiti enostranski, a toliko naravnega takta so vedno imeli, da svoje uradne časti niso devali na tehtnico pri volitvah.

Politični uradniki menda tudi letos niso delali proti volji svojih višjih; da, pač nekteri, to ne vniči glavnega stavka. A kar smo letos videli pri nekterih sodnijskih uradnikih na Dolenjskem, nas je osupnilo. Z izgledi ne smemo na dan, a prašati pa menda vendar smemo: Ne trpi li uradniška čast?

In čemu bi se uradnik ne dal voliti v občinski zastop?

Če sem pa jaz n. pr. srenjski odbornik v kaki vasi, trgu ali mestu, zakaj bi ne pristopil tudi k nemškemu „Schulvereinu“, ki je v ravno tistem kraji? In če sem vpisan v to društvo, zakaj ne bi stopil k sosedu in mu prigovarjal, da daruje nekaj „obolov“ v prospeh plemenitega namena? Če se obotavlja, povem mu, kdo sem. Mlad sem tudi, častiželjen, spišem si govor, in pri glavnem društvenem shodu poslušalci kar strmé. Ko imam čas, in če ga ni, vzamem si ga, stopim v krčmo ali na trg ter se malo ponorčujem s f.... in enakimi rečmi, jutri lahko poravnam, ker lepo in presunljivo strankam razložim, kako sveta je prisega.

In ker sem sodnik, prvi v trgu, kdo se mi upa odreči svoj glas, ako priporočam tega ali onega kandidata? Saj mi ni treba pretiti z denarno globo ali zaporom, kar bilo bi, seveda nepostavno in toraj tega tudi ne storim.

Ali sam vendar ne morem vsega opraviti. Pa, čemu je g. učitelj, moj prijatelj, ta zlata duša, ki mi ne more vgovarjati? Razložim mu, da nikar naj ne voli konservativca. Ti črni ljudje le na to delajo, da se skrčijo leta šolskega obiskovanja in da bi se v šoli razlagalo, kaj je tretji red itd. Če se te želje vresničijo, potem je treba manj učiteljev, in jezuiti jim bodo gledali na prste.

Vprašamo neko gospôdo: Kdo bi se jezil nad učitelji, ako se oni s svojega stališča potegujejo za svoje materijalne in druge koristi ter agitirajo za liberalne kandidate. To je jasno in naravno. Njihova pravica, da dolžnost je, da pokažejo z volilnim glasom svoje politično prepričanje in po tem prepričanji volijo, kar jim drago, Petra ali Pavla; nikakor pa ni njihova dolžnost, niti pravica, s sladkimi, zvitimi besedami nevedne ljudi loviti ter jim

LISTEK.

Žumberk.

Krajepisna in zgodovinska razprava.

(Dalje.)

Tudi celó svojim neposrednim poglavarjem so bili Uskoki dostikrat neposlušni, ter so jih morali z oboroženo silo kaznovati. Leta 1621 se je vzdignil v Žumberku punt. Puntarji so ubili na grd način v gornjem nadstropju grada Žumberka kapetana Jurja Viva, o kterem se pripoveduje, da je bil dobrotljiv glavar in častit vojnik. Nek krvolok Uskok razbije v kramoli kapetanu glavo senjskim nožem, a njegovi pajdaši mu razsekajo truplo na male kosce, zavijejo ostanke v preprogo, vržejo jih skozi okno na tla, kjer jih izmrcvari strašno besna četa uskočkih žen s koli in palicami, dokler se ni ostankov usmilila neka mekša duša, pa jih pokopala pod znamenje križa. Zaradi te bune je bil obdolžen Danilo Despotović, ter na smrt obsojen, a zaplenjeno je bilo za jedno tudi njegovo imanje z deveterimi selišči. Puntarski Uskoki so si izbrali za te bune samovlastno drugega kapitana, ki je bil pa odstavljen, a za zapovednika imenovan Daja Despotović. (Valvasor, B. XII., p. 76. — Mitth. 1868, p. 85, 86. Morebiti je Daja ali Danilo Despotović ena ter ista oseba, a Valvazor samo pogrešno izvestil.).

Tudi z bližnjimi mutarji so se Žumberčani pravdali in prepirali, in sicer večkrat brez svoje krivnje, ker so jih ti kraljevski služabniki vznemirivali ter v njihove pravice segali. L. 1690 so se potožili Uskoki Janku Hraniloviću, kornetu Karlovške arkibusirske kompanije na cestninarja jastrebarskega Gala, da jih preganja, strelja, seka in na vsak način sramoti. (Acta confinaria. V knjižnici akademije jugosl.). Še l. 1740 so se tožili Žumberčani na zakupnike tridesetnic in mitnic, kar sta pobirala Karlovški general grof Stubenberg in veliki kapetan Žumberka grof Benvenuto Petazzi. (Stari registri krajine hrvatske v arhivu voj. ministerstva).

Že poprej smo rekli, da so Žumberški Uskoci bili privrženci iztočne cerkve. Ker niso imeli niti na Hrvatskem niti na Ogerskem svojih posebnih poglavarjev, priznavali so za vrhovno glavo svoje cerkve Carigrajskega patrijarha, dočim so jim popove redili eksarhi pošiljani od srbskega patrijarha v Pećih in od drugih vladik na Turškem. Od starejih popov Žumberških nam je poznat pop Ivan, ki je svetoval l. 1561 gorečemu luteranskemu pridigarju Gergorju Vlahoviću, da se tiskajo cirilske cerkvene knjige v Benetkah, menda pri tiskarju Štefanu Skaderskemu, a l. 1563 je zahteval, da mu pošljejo za tiskanje manjih knjig cirilske črke, pa da bodo uskočki popi dobili tiskarje iz Bosne, in sicer iz Goražde ali samostana Miloševa, kjer so bile stare slavenske tiskarne. (Kostrančić: Urkundliche Beiträge zur Geschichte d. protest. Lit. d. Südslaven, p. 31 in 210. — Arkiv za povjestnicu jugoslavensku, Knj. I., p. 140, 146.). Gotovo da tej želji ni bilo nikdar zadovoljeno, ker nimamo knjige, ki bi bila za te dôbe ali kasneje v Žumberku tiskana. Omenjeni pop Ivan s prezimenom Mileševac pa pop Matija Popović sta šla l. 1561 z glasovitim kranjskim reformatorjem Primožem Trubarjem v Urah na Virtemberškem, da pomagata pri izdavanju protestantiških knjig. Sicer pa nimamo podatkov o kakšnem vspešnem delovanju teh uskočkih popov, ali je karakterističen zapisek, da je Mat. Popović na potu v Kempten v dveh dneh popil 20 vrčkov vina, a v Meiningenu en večer 11 vrčev piva, ker sta oba popa bila tolika asceta, da nista nikdar

vsiljevati svoje misli. Se li to vjema z njihovo službo? Povedali bi lahko še marsikaj zanimivega o tem predmetu, a raje molčimo.

Oglejmo si še župane po deželi. Gospodje župani so stotniki, ki pletó vse skrivne nitke volilnega gibanja. Prigodilo se je, da so v nekem kraji liberalni župani poslanca sami vganili in volili.

Vse prav, ako je župan v resnici prepričan o vzvišenosti liberalnih idej in v tem smislu tudi voli. Tudi ni smrtni greh, ako svojim prijateljem, če ga vprašajo, po lastnem prepričanji dá dober svèt; a pomisliti mora g. župan vselej, da je župan vseh občanov brez razločka politične barve in da ne smé svoje časti kot župan zlorabiti v strankarske namene. Zlorabi jo pa, ako s konservativnimi volilci drugače postopa kakor z liberalnimi prijatelji, ako kot župan političnim nasprotnikom nekaj odreče, kar dovoli svojim prijateljem, ako sklicuje shode in po svoji volji vabi in izključuje.

Despotizem nekterih županov prestopa že vse meje dostojnosti, česar si najživejša domišljija ne more naslikati. Če kdo želí izgledov, podamo jih drugikrat.

Ali morejo pri tacih razmerah volilci prosto izraziti po volitvah svoje misli in želje?

Še nekaj, na kar posebno naše poslance opozorimo in o čemur o priliki obširneje spregovorimo!

Avstrijsko upravo so skovali liberalci za liberalce ter jo po prvotnem načrtu krpali in popravljali. Liberalne vlade, ena za drugo niso poznale druzih koristi, kakor da se na večne čase utrdijo; od tod sedanja krivična volilna geometrija; od tod preziranje kmetskih občin in naklonjenost trgom in mestom. Tisoče in tisoče je volilcev, ki so ukovani na galejo in niso bili nikoli in ne bodo zastopani po svojem poslancu, bodisi v državnem ali deželnem zboru. V mestih se voli direktno, po deželi ni treba, mislili so nekdanji gospodarji v Avstriji.

Zastonj vprašamo, se li prednost trgov in mest vjema s pravico in previdnostjo? Kdor v teoriji zavrže indirektne volitve, ne sme izjeme delati v mestih. Ako so se avstrijski državniki bali pri direktnih volitvah podkupovanj in napojnic, skrbeli naj bi bili za mesta in deželo v enaki meri; zakaj ni za vse enaka pravica! Ako se pokrivajo dolžnosti mest in dežele, zakaj ne tudi pravice? Mislite li, da je navadni meščan bolj pošten in omikan kakor priprosti kmet po svojem stanu? Ali kmečka možatost morda rajše prodá svoj glas kakor meščanska? Prepričani smo ravno o nasprotnem!

Pa kdo je mislil na to? Znali so dobro, da je v mestih dosti liberalizma in da se jim pri direktnih volitvah ni treba bati za liberalne kandidate. Drugače na deželi. Kmet je konservativen, volil bi toraj večinoma konservativno, toraj naj voli indirektno, to je, njegova prava volja naj se ne pokaže.

Pa čemu bi dalje o tem pisali! Ako je vlada s takimi razmerami zadovoljna, tudi dobro! Mi smo druzega mnenja in mislimo, da si je treba pridobiti zaupanje onih stanov, ki vzdržujejo državo. Sužnji niso vedno najboljši podložniki in pride čas, ko bode vlada obžalovala, da ni liberalizmu krepko na glavo stopila.

Hotébor.

Pastirski list avstrijskih nadškofov in škofov.

(Dalje.)

Ne varajte se, preljubi, kar tiče nevarnost, ktero vam pripravlja zanikerno časopisje. Kdor čita kužljivost, se okuži ter se nasrka nehoté nalezljivega strupa, ki tiči v knjigi ali časopisu. „Kdor se dotakne smole, osmolí se, in kdor se pečá s prevzetnežem, se prevzetnosti navzame.“ (Ekl. 13, 1.) Ako je pod grehom zapovedano ogibati se tega, kar je nevarno veri in čednosti, je tedaj tudi pregrešno, čitati ali tiskati liste, ki skrivajo v sebi tako navarnost. Zato je nedoumno, kako da celó dobro misleči katoličani take časopise in časnike ne samo čitajo, ampak tudi s svojim denarjem podpirajo. Kako bi moglo biti dovoljeno, da bi se podpiralo razširjevanje hudobnih reči, in kdo se more pred Bogom zagovarjati, da je z denarji plačeval časnikarje za njih zasramovanje in zabavljanje zoper vse sveto? Sveto cerkev to novinarstvo napada najhujše in ti daješ davek in pomoč sovražniku proti svoji sveti materi, proti edinemu zavodu svoje večne sreče!

Namesto da podpirate slabo novinarstvo, pečajte se rajše za dobro časništvo. Po pravici se reče, da dobro novinarstvo ima veliko nalogo sedanji čas. Tisti, ki posveté svoje moči s čistim namenom, iz ljubezni do resnice in vere, z navdušenostjo za višje namene dobrega novinarstva, tisti so v nekem pomenu misijonarji, t. j. oznanovalci resnice, branitelji vere in cerkve, pospeševatelji najvišjih koristi človeštva. Njih naloga je lepa in velika! Kajti le dobro, na krščanski podlagi stoječe novinarstvo more dandanes biti trden jéz proti navalom sedanjega duha, varni jéz proti laži in prevratnim naukom. Ono ima namen, spraviti na dan prave potrebe narodove in odločno vplivati na javno mnenje! Vzrokov dovolj, da se živo poprimete katoliškega dnevnega novinarstva in ga vsestransko močno podpirate.

8. Ne smemo pa končati, da bi vam ne gnali k srcu še neke važne stvari — to je krščansko družinsko življenje. Družina je prvi nastavek in korenina državne in cerkvene družbe, družbinstvo v malem je; kakoršno je življenje družine, tako življenje družbinstva. Temelj družinskega življenja pa je zakon. Kristus Gospod je družinsko življenje, ki je bilo v starem paganstvu popolnem popačeno, razdrto in propalo, zopet povzdignil in ga spravil v pravi red, kakor je po božji volji.

Zlasti pa zakonskega življenja ni le na novo vravnal in vredil, marveč bil je zakon povzdignjen celó v veljavo zakramenta s tem, da je razmerje med možem in ženo pokazal kot znamenje ali primero, v kterem naj bi se kazalo, v kaki zvezi da je on s cerkvijo, in da je odločil posebne milosti, ki se v tem zakramentu zadobé. Vsled tega se ni le zakon v svoji obliki spremenil, temveč vse družinsko življenje se je tako posvetilo. Vezí med možem in ženo, med starši in otroci, med gospodarji in posli so se bistveno spremenile po krščanstvu. Kjer vlada duh Kristusov, je družinsko življenje lepo vrejeno in vravnano in od tega duha prešinovano.

Z globoko žalostjo moramo potožiti, dragi verni, da se je današnje družinsko življenje od krščanstva mnogo odvrnilo, da, ne redko prešlo le nekoliko spremenjeno v paganstvo nazaj! Ne bomo Vam kazali žalostne podobe naših družinskih razmér, ko nas obdaja in straši vsakdanja resnica od vseh strani. Opomnimo le, da, ko se je odločila družina od krščanstva, — podirajo s tem tudi srečo družinskega življenja. Odprimo oči, in videli bomo. Na sadu se spozná drevo.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. julija.

Notranje dežele.

Tristoenoinpetdeset sedežev v *novem državnem zboru* je že za stalno oddanih. Le dva sta še prazna, ki čakata na svoja moža in to sedež poslanca kmečkih občin Gorenjskih in pa oni mest in trgov Jičinskega okraja na Českem. Kdor ima ravno čas, pridruži naj se nam; poslance si hočemo malo ogledavati. Med temi nahajamo 48 uradnikov, med kterimi je 32 državnih, 2 javna in 2 zasobna uradnika. Od teh 32 državnih uradnikov jih 24 še služi, 13 jih pa že počiva ter vživajo sad truda prejšnih let. Učiteljstvo poslalo je v državni zbor 22 poslancev in je med tistimi 10 profesorjev po univerzah, 7 gimnazijskih profesorjev, 1 vodja trgovinske akademije, 1 ravnatelj velike realke, 1 ravnatelj spodnje realke, 1 ravnatelj učiteljišča in 1 profesor na realki. Le nekaj bolje je zastopana duhovščina, ki ima ondi 24 poslancev in to 18 rimokatoliških, 2 grško-katoliška, 1 konzistorijalni arhimandrit, 1 rusinski kanonik, 1 višji intendent in 1 rabinec. Dalje je v novem parlamentu 19 obrtnikov, 3 bankirji, 4 trgovci, 8 notarjev, 41 odvetnikov, 7 zdravnikov, 1 lekarnar, 3 pisatelji in časnikarji, 1 civilni inženir, 120 grajščakov, 41 posestnikov, 6 zasebnikov, 2 lastnika tiskarn, 1 stavbar, 1 fotograf in 1 krojač. Od vseh teh oglaša se na ime „gosp. doktor“ 103; spadajo pa v sledeče fakultete: 78 doktorjev je juristov, 11 filozofov, 11 zdravnikov, trije pa doktorji bogoslovja. Ker se po mislih nekterih po človeškem rodu pretaka troje vrste krvi, modra po plemenitaših, rudeča po ljudeh z navadnim podaniškim razumom in črna pa po ciganskih telesih, treba je tudi tù sem oči obrniti. Plemenitašev ima novi državni zbor 133 in je med temi 5 knezev, 1 deželni grof, 36 grofov, 2 „conte-ja“, 32 baronov, 47 vitezov, 2 plemenita „Edle von“ in 2 navadna plemiča „von“. — Bolj zanimiva, za pravega politikarja bode sostava novega državnega zbora po svojem prepričanji ali po raznih klubih in strankah, ktero bomo pozneje objavili.

Moravska ima letos v najnovejšem času posebno smolo gledé javnega reda. Vsak teden sliši se kaj, kmalo tukaj, kmalo tamkaj, kar pozornost radovednega ljudstva náse obrača. Dogodba imajo dostikrat celó krvavo lice, kakor ravno poslednji upor strojarjev v Trebiči, v kterem nam je včeranji telegram sporočal. Povod vstaji dalo je to, da so na 13. t. m. zjutraj prijeli dva socijalista Chlumskega in pa Horaka. Zvečer tistega dné zbralo se je pa pred uradnim poslopjem v Trebiči več nego 2000 delavcev, ki so hotli vjeta dva s silo rešiti. Orožniki morali so venkaj, in gosta toča kamenja vsula se je od vseh strani na nje. Vidoč, da z lepo ne bo nič, jeli so z nasajenimi bajoneti ljudi razganjati in so jih pri tej priložnosti nekaj ranili. Okrajni glavar si ni znal drugače pomagati, kakor da je poslal po vojake v Iglavo, od koder se je takoj v Trebiče dvignilo 102 mož s 4 častniki mir

---

okusila mesa razun ribe. Čez 20 tednov se povrneta nazaj v Žumberk. (Dimitz, Geschichte Krains, II. Th., p. 253, 254, deloma po Schnoreru: Slavischer Bücherdruck in Würtemberg. O troških za uskočka popa kaže račun: In Kempten hat durch zwei Tage der lange uskokische Priester [Mathes Popovich] 20 Mass Wein ausgesoffen, pa dalje: Zu Meiningen hat der lange uskokische Priester zum Schlaftrunk elf Mass Bier ausgetrunken). Ko so pa koncem 16. veka prišli novi Uskoki, ter bil sezidan samostan Gomirski, dohajali so v Žumberk na duhovna opravila mnihi iz Gomirja.

Skoraj ob tistem času, ko je Zagrebški škof Peter Domitrović na zemljišču stare škofovske županije vtemeljil za unijate samostan Marčo (l. 1610) ter poskrbel, da namesti prvega Svidniškega vladiko Simeona Vratanjo, počele so prve klice unijatstva tudi v Žumberku. Goreč prizadevalec za katolicizem, škof Domitrović, bil je tudi sam Žumberčan, sin pravoslavnih staršev izpod Oštrca. Za cerkveno edinstvo v Žumberku pa je skrbel Ljubljanski škof Tomaž Hren (Chrön), znani goreč preganjavec in zatiratelj protestantizma na Kranjskem. Kot kancler nadvojvode, kasnejega kralja Ferdinanda II. v Gradcu, nadahnjeval je ostre odredbe proti protestantom in „šizmatikom“. V Žumberk je bil poslan rusinski mnih kasneji škof Humski Metod Trlecki, znan zraven Jastrebarčana Rafaela Levakovića, kot izdajatelj in rusifikator glagoljskih cerkvenih knjig. Hren hvali Trleckega, da je položil v Žumberku čvrst temelj jedinstvu z rimsko cerkvijo. Da bode pa v svečenstvu uniji udanega naraščaja, svetoval je Hren Ferdinandu, cerkvenim dostojanstvenikom in Dunajskim jezuitom, da vzame vsaj 12 uskočkih dečkov v različne zavode na odgoj in nauke. Sam Hren je vzel v ta namen dva dečka Žumberška Gregorja Alijića, sina pravega Turčina in Ivicina Tomaža Dimitrijeva. (Pismo Hrenovo jezuitu Viljelmu Lamermanu na Dunaji od 1. nov. 1629. Arhiv za poviest jugosl. Knj. II., dio I., str. 127, 128).

Vkljub vsemu trudu škofa se ne more trditi, da je cerkveno jedinstvo v Žumberku bilo poprej utrjeno, nego li je zavladal oduševljeni in energični pospeševalec in zavetnik unije Pavel Zorčić; kajti vladike Marčanski so hodili na posveto k papežu v Rim in k patrijarhu v Peć. Celó vladika Zorčić je imel iz početka dosta neprilik v samem Žumberku, ter se je tožil l. 1672 Karlovškemu generalu Herbersteinu na Žumberške vojvode, da ga motijo v duhovnem pastirstvu ter ne dajo, da duhovni iz uskočkih k njemu dohajajo. Mnogo se je trudil Zorčić, da duhovstvo odtegne vplivu vojnih oblasti, in da ga vsaj nekoliko ublaži in naobrazi. Valvazor pripoveduje o uskočkih popih svoje dôbe (1689), da so neuki, pisanja malo vešči, surovi in mnogi med njimi pokvarjeni, a zapovedniki in sodniki da so jih kaznovali kakor druge Uskoke, kadar so se kaj pregrešili. Ko je l. 1676 kapetan Žumberški grof Paradeiser dal obesiti enega popa (bržkone mnih Čačilo, o kterem pravi Valvazor, da je bil usmrten), vgovarjal je odločni Zorčić proti tukajšni jurisdikciji, trdeč, da so vladike Marčanski od postanka te škofije sodili pope, a ne „pravda Žumberška“.

Skušnjava in nevarnost je nastopila za unijo po doselitvi Arsenije Črnoevića ter ustrojstvu srbske hirarhije. Podkrepljeni hrvatski vlasi po doselencih srbskih in raških so se huje vpirali uniji nego poprej, ter je bilo v polovici osemnajstega veka uniji v Varaždinski krajini skoraj odzvonilo. In ker so Karlovški vladike pa tudi Severinski vladika Simon Filipović začeli mamiti Žumberške Uskoke na povrnitev k nezedinjeni grški cerkvi, težko da bi se bila vzdržala unija tudi v Žumberku, da ona ni našla novih boriteljev v mnihih Gavri Palkoviću in

delat, kjer bodo tako dolgo ostali, da se bodo vsi kolovodje polovili in zaprli, tujci izgnali in se sploh mir in red zopet napravi. Da vendar ljudje, priprosti delavci, še vedno nočejo umeti, da se z glavo ne predere skozi zid!

Znano je, da je imela v poslednjih tednih ***naša mornarica*** svoje letošnje glavne vaje v adrijanskem morji. Že lansko leto so taiste vsacega razumnika z občudovanjem navdajale, ko so prvokrat v večem smislu razvile svoja jadra. Sodba, ki jo je pa letos nek star sedemdesetni mornar v pomorskih vajah naše mornarice izrekel, razodeva največe občudovanje ter mora vsakega Avstrijca s ponosom napolnovati. Star mornar, kapitan trgovinske mornarice, ki je že več nego 50 let na morji prebil v lepem in grdem vremenu, opazoval je nedavno, ko se je naša mornarica v južni Dalmaciji bavila z nočnimi vajami, raz svoje lastne ladije. Po dokončanih vajah dal se je prepeljati na vojni parnik „Princ Evgen“, kjer je vprašal po zapovedniku. Povedali so mu, da se je ravnokar odpeljal na oklepnico „Lissa“. Stražni častnik trgovskega kapetana vpraša, kaj bi rad in ta mu pravi: „Prav nič druzega, kakor to sem Vam hotel povedati, da sem že skoraj 70 let star, in da sem v svojem življenji že celega sveta mornarice gledal in opazoval. Tako delovati, tako sukati se na morji znajo pa le avstrijski častniki z avstrijskimi matrozi. Dalmatinci so že od starodavnih časov na glasu najboljših mornarjev celega svetá. Prišel sem pa, da Vam izrazim občudovanje starega mornarja!“ To so priproste besede, kaj ne da in vendar so se c. kr. pomorski častniki v „Milt. Ztg.“ soglasno o njih izrazili, da so jim mnogo ljubše, kakor olikano, sladko govorjenje in prisiljena hvala nekega tujega admirala, kteremu se je pa pri vsaki besedi neka zadržavna zavist kazala. Memogredé še omenimo, da je omenjeni mornar jeden najboljših podjetnikov ladij v Avstriji, ki ima mnogo premoženja in v Dalmaciji blizo Gruža živi. Pohvala iz takih ust, če tudi priprosta in po domače izražena, je v resnici merilo in ocena za našo mlado mornarico, na ktero smemo ponosni biti.

Vnanje države.

Med ***delavci v Švici*** se je jelo daniti! Ker gosposka ni zadosti odločno in strogo postopala proti tuji sodrgi tjekaj pritepenih klativitezov, morilcev in pobijalcev, in je taistim vsled tega, da jih je gosposka v Züriehu nekaj izgnala, tolikanj greben zrastel, da so nedavno sklicali velik anarhistski shod, na kterim so vladi izrekli svojo grajo, da je nekaj tacih tičev iz Švice spodila, — stopili so švicarski delavci ondi rojeni in izrejeni sami na noge, in so se odločno proti anarhistom obrnili. Napravili so svoje društvo „Gürtli“. Na svojem velikem shodu izjavili so se, „da s takimi zavrženimi in predrznimi „vitezi“, kakor so anarhisti in njihovi privrženci, pošteni švicarski delavci nimajo nikake skupnosti in nočejo ničesa o njih vedeti. Švicarski delavci hočejo si svoj kruh pošteno prislužiti, ne pa z umorom in ropom. Poštenega in dovoljenega orožja hočejo se posluževati, da dosežejo svoje zaželjene namene in pravice, ne pa dinamita, noža in revolverja.“ To so poštene besede poštenega delavca vseskozi vredne! Dalje so sklenili vsacega iz svojega društva izbacniti, kdor bi količkaj sočutja kazal do anarhistov ali bi z njimi kake zveze imel. Društvo „Gürtli“ ima svoj smoter jasno določen v svojih štatutih in ne pozná nobene zveze z zavratnimi morilci anarhisti. Če se po celi Švici domači delavci proti tujim zlodejem tako odločno obrnejo, potem bo anarhistom v Švici kmalo tal zmanjkalo. Do sedaj se je skoraj vsako hudodelstvo, ktero se je posebno v Avstriji po anarhistih izvršilo, v Švici sklenilo. Ravno tako so imeli ondi svoje gnjezdo ruski nihilisti. Umor cara Aleksandra so v Švici izumili in sklenili, dognali so ga pa ob obrežji Neve.

Med ***Rusi*** in ***Angleži*** je po najnovejših poročilih iz Simle, prestolnega mesta indiškega namestnega kralja, sporazumljenje tako, da boljše ne more biti. Ravno zato, ker se tako dobro razumejo, na obeh krajih s pripravami za vojsko hité, kakor bi se imeli že danes zvečer počiti. Angleži bodo železnico podaljšali do Khojakovega prelaza in pa nekaj vojakov bodo bolj proti severju pomaknili. Rusi so ravno tako vsi v zgradbo železnic po srednji Aziji zaverovani. Za zgradbo kaspiške železnice prišel je tjekaj 2. železniški batalijon, ki bo poleg tega prej ko ne dobil še drugo enako važno nalogo, napravo prekopa namreč med Kaspiškim morjem in Uralskim jezerom. General Anenkov, ki gradi kaspiško železnico, hoče tudi obe ti veliki povodji zvezati s primernim kanalom. Za tiste ruske častnike pa, ki bodo radi v Kavkazu in v Aziji služili, pričel se bo pa poseben tečaj, v kterem se bodo učili raznih iztočnih jezikov. Car je načrt že potrdil.

Iz razbeljenega ***Sudana*** prišlo je pismo od nekega Bellinga, ktero je francoski list „Intransigeant“ objavil. Angleži bi bili gotovo rajši še toliko svoto plačali, kakor pa da je tisto pisanje v javnost prišlo. Belling trdi, da je Mahdi nekaj dni preden se je Chartuma polastil, od Angležev 1,250.000 frankov zahteval za Gordona, kteremu bi bil potem še v poslednjem času prost odhod dovolil. Kramarski narod pa o kakem odkupu ni hotel nič slišati, kar mu bo vsakdo pritrdil; toda moral bi bil pri tem vse svoje sile napeti, da Gordona z orožjem reši; a tudi tega niso hotli storiti, temveč so čakali, kakor bi jim bilo obljubljeno, da bodo Gordonu in njegovim perute zrastle, s kterimi bi se bili dvignili divjim gosém enako iz Chartuma proti angleški armadi. Res je sicer, da je pri vsej tej barantiji jako imenitno vprašanje, ali bi bil Mahdi tudi mož beseda, da bi bil Gordona spustil denar sprejemši? Škoda za vsako besedo v tej zadevi. Angleži kot vojaki niso svoje naloge razumeli, kako li bi jo bili razumeli kot diplomatje? Toraj ni čuda, da so na obeh straneh tako grozno propadli. Da Mahdiju niso na besedo verjeli, je umevno, kajti Mahdi je zvit kot ovnov rog. Saj ni še dolgo, da je zopet raztrosil sam o sebi laž med svet, da je umrl, če tudi v Kahiri tega noben človek ne verjame. Vsak si misli, da mora to kaka nova zvijača biti, s ktero misli Angležem jedno zasoliti.

Izvirni dopisi.

Iz Železnikov, 11. julija. V najlepšem redu in sijajno vršila se je preteklo nedeljo slovesnost blagoslovljenje zastave. Pri naših skromnih močeh innevgodnih razmerah sami kaj tacega pričakovali nismo. A prepričali smo se, kaj zamore storiti pravo navdušenje. Bolj na tihem vršile so se priprave, a v soboto nosili so skupaj vence, ki so jih bile spletle gospe in dekleta, fantje pa so na raznih krajih trga postavljali velikanske maje ter napravili 4 slavoloke. Prekrasno okinčali ste gospá Vavkenova in gdčna. Cilka Pirnatova iz Ljubljane, ki ste bile tù na razvedrenji, kipe sv. Cirila, Metoda in Odrešenikovega. Velikanski venci iz samih vrtnic in zelenja vili so se okrog v zanimanje in občudovanje vsakemu. Da so bile hiše po trgu okrašene z zastavami cesarskimi in slovenskimi trobojnicami, ni mi treba omenjati.

Ko se zmrači na predvečer Ciril-Metodovega praznika, zasvetijo se povsod po oknih luči — trg je bil razsvitljen. Posebno dopadla je vsacemu umetno razsvitljena hiša gospé Demšarjeve. Društveniki stopijo sedaj s prižganimi lampijoni iz društvenih prostorov. Vkrenejo jo proti cerkvi, kjer so pred kipi zapeli tri pesmi prazniku primerne. Ko so zapeli pred farovžem papeževo himno, vzdignejo se bakljaši in gredó skozi ves trg gori in doli. Neštevilna množica jih spremlja. V zgornjem in spodnjem koncu zapeli so pred znamenji Ciril-Metodove pesmi. Zapeli so tudi pred poslopjem, kjer biva c. kr. orožništvo in pred pošto cesarsko pesem. Gosp. župan ni bil razsvetlil njegovega stanovanja, zato je skazalo društvo svojo vdanost do presvitlega vladarja tam, kjer stojí obešen c. kr. orel. Mirno, pa veselo se razide vse potem, ko so bili zapeli še podoknico botrici zastave, gospej Alojziji Demšar.

V nedeljo zjutraj začeli so prihajati ljudje. Prišlo jih je mnogo iz Tolminskega in Goriškega, ker so čuli, da bo v Železnikih „na trgu pridiga“. Ob ½9. uri zagromé topiči, znamenje, da prihajajo naši gosti. Došlo je bilo pevsko društvo „Odmev“ iz Krope, spremljevano od mnogo druzih gostov. Vsi društveniki čakajo jih pri slavoloku, postavljenim pred trgom. V kratkem, a v krepkem in prisrčnem govoru zakliče prišlim g. A. „dobro došli“. Dvanajst gospodičin in deklet pristopi, ki podajajo častitim gostom šopke. Med mogočnim streljanjem in med pevanjem koračnic došli smo v gostilnico g. Šuštaršiča, kjer so se malo okrepčali po prestani težavni poti. Pred 10. uro se prenese slovesna zastava v cerkev med pritrkavanjem zvonov in pokanjem možnarjev. Vse je tiho in pazljivo, vse radovedno pričakuje 10. ure. Z asistenco obdan pristopi č. gosp. župnik pred altar ter opravi navadne rede. Na to zabije on in kumica, gospá Alojzija Demšar v zastavo žeblja. Sedaj zadoné ubrani glasovi pevcev „Odmevačev“, kteri so zapeli Ciril-Metodovo pesem. Ginjeno je bilo vse, meni je pa živo v spomin stopil oni čas, ko so romali Čehi pred štirimi leti v Rim in v Ljubljani v stolni cerkvi pri službi Božji tako milo, ginljivo prepevali. Verno je poslušalo vse in pazljivo sledilo cerkvenemu govoru g. predsednika. Strinjal je slavnost slovansko letošnjega leta z našo slavnostjo. Ciril in Metod, kterih podobo imamo na zastavi, sta naša zaščitnika. Kazal nam je potem, da se moramo, ako hočemo doseči res namen, ki si ga je društvo postavilo, ravnati po vzornikih naših sv. Cirilu in Metodu, delati vselej v prvi vrsti za vero in potem za bližnjega, t. j. za dom in za cesarja. Po slovesni sv. maši, ki se je darovala v prospeh društva, prenesla se je zastava zopet nazaj v društvene prostore.

V prijateljskih, živahnih razgovorih zabavali smo se nekoliko časa pri kosilu v gostilni gosp. Šušteršiča. Škoda le, da so prostori pretesni in da si pomagati ne moremo v vseh Železnikih. Pa pričele so se napitnice. Napilo se je presvitlemu vladarju, sv. Očetu, posebnemu zaščitniku Slovanov, g. deželnemu poslancu Blažu Moharju, ki nas je bil počastil s svojem pohodom, vrlemu voditelju društva pevskega „Odmev“, g. M. Kosci in društvu, zavednemu ženstvu Železniškemu, „Bralnemu društvu“ Selškemu, na edinost sosednih bratskih daritev. Z živim odobravanjem vzprejet je bil odzdrav našega vrlega deželnega poslanca in napitnica tukajšnjemu „Bralnemu društvu“ in njegovemu predsedniku. Skupno vdeležila se je vsa družba popoludanske službe božje. Po litinijah vstavi se zastavonoša z zastavo na prostoru pred bralno sobo. Stala je tù miza obdana okoli in okoli z mlaji okrašenimi s trobojnicami in venci. Pričné se običajno zabijanje žebljev. Prvi žebelj zabije g. predsednik v imenu društva, nadalje deželni poslanec, g. Blaž Mohar, g. M. Košca v imenu pevskega društva „Odmev“, g. Franc Košmelj v imenu županstva, gdč. Kristina Demšar v imenu ženstva, g. Josip Demšar v imenu fantov. Na to prinese iz bralne sobe gdč. Kristina, učiteljica v Zalem logu, spremljana od dveh druzih deklet prekrasne trobojne trakove, na kojih je napis: „Slovenke Železniške Bralnemu društvu“. Črke vezane so s pravim zlatom. Zgotovila jih domačinka gdč. Kristina in njena sestrica gdč. Micika. Škoda, da ni bil pripustil čas, da bi se bilo to prekrasno mojstersko delo razpostavilo na ogled. Koliko truda in neprijetnosti jih je stalo, a navdušenje premagalo je vse. Za trakovi pripné gdč. Kristina prelep suh venec, kterega je darovala s svojo sestrico. Ljubko nastopi še gdč. Anica Demšar ter venčá zastavo z vencem iz svežih cvetlic, s trakovi, na kojih je napis: „Slovenka sinovom naroda.“ Po kratkem navdušenem nagovoru gdč. Kristine, kojega končá: „Naprej zastava Slave“, zapojó „Odmevaši“ „Naprej“, zastavonoša dvigne zastavo in šli smo po trgu med popevanjem koračnic. Nebo nam je bilo milo. Dasi je deževalo popoludne, a med obhodom nismo bili moteni, le ko smo se vračali morali smo malo pospešiti korake, da nismo dobili hudega „asperges“.

K zadnji točki programa „prosta zabava“ došel je bil tudi zastop „Bralnega društva“ Selškega in nekaj gospodov iz Loke. V kratkem oživila se je zopet družba, slišale so se navdušene napitnice vrsteče se s krepkimi zborovi. Žal, da so se naši sosedje Kroparji morali posloviti tako hitro. Strašila jih je daljna pot in noč. Z društveno zastavo jih spremimo vsi društveniki do slavoloka, kjer smo jih bili zjutraj sprejeli. Težko smo se ločili od njih z željo, da bi prijaznost in sočutje, ki so ga imeli od početka našega društva do nas, ne minula nikdar, ampak da bi bila vez vedno tesnejši. Z zastavo spremili smo bili častite goste iz Loke do gostilne, kjer so bili izstopili. Osamljeni smo bili ostali. Zbralo se je bilo mnogo veljavnih možakov, s kterimi smo se zabavali pozno v noč. Ob 9. uri pa zapustilo je bilo vse sobe ter šlo na prosto. Za društvo goreči g. Josip Demšar napravil nam je nepričakovane zabavo. Začel je spuščati v zrak rakete. Razsvetljeni bili so tudi z mnogobrojnimi lučicami

---

Vasi Božičkoviću. (Krčelić: Notitiae praelim., p. 432. — Bedeković: Natale solum s. Hieronymi, p. 264, 266).

Čeravno ni od časov Zorčićevih in posle utemeljenja Karlovške škofije (1696) nobeden Karlovski vladika, niti Metokia, niti Ljubotina a niti Nenadović, kasneji metropolit vršil jurisdikcije v Žumberku, vendar je Danilo Jakšić nameščen koncem l. 1750 za vladiko Karlovškega zahteval, da se njemu dekretom preda pod duhovno obskrb tudi Žumberški kotar. Brez dvojbe je hotel Jakšić upotrebiti nastali nered v unijatski cerkvi zarad izgona razuzdanega unijatskega vladike Teofila Pašića. Jakšić je dobro vedel, da mora unija sploh v Hrvatski zginiti, ako se stré v Žumberku. Svoj zahtev je podkrepil Jakšić s tim, da so v Žumberku administrirali duhovno njemu podložni pravoslavni mnihi Gomirski, kterim je bila dozvolila vojna oblast pobiranje milostinje l. 1706, dokler so še priznavali, da so unijati. Ker se je vladika nadal, da bode uspel, odgodil je umješčenje na vladičino stolico v Plaškem vse do 31. avgusta 1752, in pri tej priliki je izjavil kralj: komisarju, da mu bode slobodno vršiti duhovno pašo nad svojimi vernimi v Žumberku.

(Dalje prih.)

kipi, ker veter ni nič nagaja, kakor prejšnji večer. Navdušeno zapeli so domači pevci Ciril-Metodovo himno. Tako vršila se je slavnost. A duh Cirilov in Metodov vejaj med društvom na vek, gotovo ne bode imenitnega namena zgrešilo.

Domače novice.

(**Cesarjev dar.**) Presvitli cesar podaril je župniji Adlešiči za napravo novih zvonov 200 gold.

(**Dopolnilne volitve**) za deželni zbor kranjski bodo 25. avgusta po kmečkih občinah Kočevskega okraja, kjer se bodo volil nov poslanec namesto ranjcega Karola Rudeža in na 26. avg. v Idrijskem mestu, kjer se bo volil poslanec namesto ranjcega viteza Schneida.

(**Premili vladika**) dr. Misija podal se je včeraj v družbi visokih svojih gostov kardinala Hergenrötherja in slavnega dominikanca Denifleja na svoj grad v Goričanah, kjer se bodeta slavna popotnika več časa pomudila v hladni gorenjski senci.

(**Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“**) jela je 14. t. m. razpošiljati knjižice z markami. Poverjeniki dobé jih toraj v teku prihodnjih dni. Vsak naj blagovoli z listnico blagajniku dr. Starètu naznaniti prejem knjižice odboru v gotovost, da je prišla v prave roke. — Zanimanje za krajcarsko podružnico raste vedno bolj. Vsaki dan dobiva odbor oglasila od vnetih in odličnih rodoljubov, ki izrekajo, da prevzamejo poverjeništvo. Celó iz daljnega Ljubna na Zgornjem Štirskem, iz južnega Pulja oglasili so se navdušeni možje, ki bodo delali za podružnico; upati je, da se kmalo javijo blagodejne posledice rodoljubnega podjetja. Na delo toraj, rojaci!

(**Konec šolskega leta**) bil je danes po vseh tukajšnjih ljudskih in srednjih šolah.

(**Času primeren razglas**) obnovil je tukajšnji mestni magistrat. Glasi se: „Prepovedano je, pse v kavarne, gostilnice in krčme seboj jemati. Prestopek te prepovedi se po § 7 ces. naredbe z dne 20. aprila 1854, št. 96, kaznuje s postavno kaznijo ne le na onem, ki psa seboj pripelje, temuč tudi na gospodarji, ki psa v svojih prostorih trpi.“ Da je umesten ta ukaz, pritrdil nam bo vsak, kdor je količkaj primoran gledé svojega stanú hrane po gostilnah in kavarnah iskati si, kjer se mu psi ob hlače brisat hodijo. Nadjamo se, da bo sedaj konec tej nedostatnosti.

(**Dolenjska železnica**) kot svetovna proga je zopet korak bližje svojemu vresničenju. Na Hrvaškem prodrla je misel železnične zveze Karlovca s Siskom in so se že jeli oglašati interesentje, da so pripravljeni marsikaj žrtovati za izpeljavo te ideje. Posebno je pa zgradba te železnice na srci Petrinjcem kakor tudi Sisčanom samim. Med narodom jeli so se nabirati prostovoljni doneski za-njo in že na prvi poli zapisanih je 31.000 gld. Mesta so se izjavila, da dajo zemljišče za to zvezo zastonj, kolikor ga je ravno mestnega, poleg tega bodo se pa mesta tudi vdeleževala pri delnicah in sploh povsod, kjer bo mogoče podjetje kaj podpreti. Kakor Petrinjci, izjavili so se tudi Glinci in so tudi že 6500 gld. nabrali. To se vé, da to še ni nič; toda ko bodo ljudje videli, da gré, bodo že pritisnili z gotovino. Dolenjska železnica bo vsled tega na svoji vrednosti nezmerno pridobila, kajti bila bi v neposredni zvezi z Bosno in Hercegovino ter sčasoma, kedar se dodela železnica iz Sarajeva do Mitrovicice — v direktni zvezi z egejskem morjem. Kedar bo dodelana zveza med Siskom in Karlovcdm, se podaljšanju dolenjske proge do Karlovca tudi Madjari ne bodo več mogli s tako silo vstavljati, kakor so to do sedaj delali.

(**Tatovi,**) ki okradeno blago povračajo, so bele vrane. V Ljubljani na Poljanah je bilo nedavno vkradene blizo 200 goldinarjev. Tat pa se je menda tatvine kesati jel in jo je s tem popraviti hotel, da je dvakrat ponoči po nekaj ukradenega denarja v pismu zavitega in s kamenom obteženega nazaj prinesel. Redarji so ga v tretjič zasačili, če je namreč pravi. Prijeli so dve cigararci Jožefo M. in Reziko K. ter so ji odgnali na Žabjak.

(**Ponarejen denar**) izdal se je včeraj v Ljubljani v Jentlnovi štacuni v podobi dveh tolarčkov. Bodite previdni!

(**„Resni glasovi“**) imenuje se nov list, ki je danes zagledal beli dan. Na čelu stoji mu Rudolfovo, tiskal se je pa v Ljubljani pri Kleinmayerji. To je tisti naznanjeni list Novomeške trojice Poznik-Slanc-Šuklje.

(**Nemški Tržič**) na Slovenskem je po vsi pravici razvpit kot „najoddaljnejše nemško gnjezdo“. Po najnovejših podatkih statistične centralne komisije ima to tevtonsko „mesto“ 189 hiš in 1797 prebivalcev, med temi 864 moških in 933 žensk. Po veroizpovedanji je 1794 katolikov in 3 protestantje. „Nach der Umgangssprache„ seveda vsi Nemci, kaj ne da, tako mislite? O, kaj še! 1681, reci eden tisoč šest sto eden in osemdeset je Slovencev in 100, reci sto Nemcev. Druzih tujcev je pet. Ko bi si tudi še onega enega Nemca iz Golnika in tista dva iz Pristave izposodili, še jih ni za eno „tüchtige deutsche Compagnie“, ker so v celem Tržiškem okraji samo 103. Tako-le no, zdaj pa veste, da ima prof. Gartenauer prav s svojim „entlegenste deutsche Nest“, v kterem o sv. Petru ni bilo nikjer slovenskih zastav videti, kar se je v nekem nemškem listu posebno povdarjalo; tega pa niso povedali, da so jih pred to noč nemčurji s slovenskih mlajev ob fužinah g. A. doli pokradli.

(**Toča.**) Iz Knežaka se nam 14. t. m. poroča: Včeraj 13. ob polu ene popoludne vsula se je kot drobni orehi debela toča. Škode bi bila precej naredila, ko bi bila dlje časa padala, in bolj na široko se raztezala, a je samo del polja zadela. Tù je pa vse razdejano in v tla pomandrano; žito je vse zbito, krompirjeve bilke odbite. Čez dve uri po nevihti bilo je toče nad posameznimi razori kar na kupe. Bog nas varuj še take nesreče!

(**Razpisana**) je služba sodnijskega pristava v Ilirsk. Bistrici. Prošnje z dokazi natančnega znanja slovenskega in nemškega jezika do 30. julija 1885 na c. k. predsedništvo deželne sodnije v Ljubljani.

Razne reči.

— Nektere časniške pravice v Ameriki. Zedinjene države so časništvu posebno vgodne, tako n. pr.: Ako naročnik po preteklem naročilu ne odpové naročbe, se ceni, da želí list še prejemati. — Nobeno naročenje se veljavno ne more odpovedati, dokler niso vsi zastanki poravnani. — Ako naročnik opusti svoj časnik na pošti jemati, je zato odgovoren, dokler ni vsega pošteno plačal in časnika odpovedal. — Ako naročnik stanovanje spremení, ne da bi spremen pošti naznanil, je njegova škoda, ako se časnik pošilja na prejšnji kraj. — Ako se kdo brani naročeni časnik s pošte jemati, se to za nalašno goljufijo ceni in kaznuje. — Kdor sprejme tri številke kacega časnika, se ceni za naročnika in mora plačati. — Naročilo veljá za celo leto, ako ni bilo poprej drugač pobotano, n. pr. za pol leta itd.

— Ciganski godec Lojze Hanyko poročil se je nedavno s 15letno Rozo Hadi, hčerjo ciganskega godca Joška Hadija, v Košicah na Slovaškem. Svatba je bila velikanska. Dvanajst voz peljalo se jih je v cerkev. Po poroki dobil je ženin na roke 25 gld. in pa nevesto. Do 4 zjutraj so se prav dobro imeli, potem je pa mladi mož rekel, da mu je ondi prevroče, da se gré k materi hladit. Šel je in več ga ni bilo nazaj. Zginil je.

Telegrami.

Ems, 15. julija. Cesar Viljem odpeljal se je popoludne v Koblenz.

Rim, 14. julija. Bodoči konzistorij bo 27. julija.

Madrid, 14. julija. Za kolero zbolelo je včeraj po Španjskem 1091 ljudi, pomrlo pa 474.

London, 15. juiija. V dolenji zbornici odgovoril je Bourme na vprašanje Fitzmauricovo, da je avstrijski cesar Hickelnovo sliko dolenje zbornice iz leta 1793 izvolil pokloniti Lady Payetovi, ktera jo je prepustila narodni galeriji. Ves angleški narod je avstrijskemu cesarju za velikodušno darilo jako hvaležen, dežela pa ga najhvaležneje sprejema kot jako dragoceno in zanimivo priklado v zbirki naroda.

Tujci.

12. julija.

Pri *Maliču:* Karollier Haupt pl. Hochstätter, general-konsul, z družino, iz Aten. — Janez Guschitz, trg. pot., z Dunaja. — L. Nachlup, fabrikant, s soprogo, iz Budapešte. — Gustav Casatti, c. k. major avditor, s hčerjo, iz Trsta. — Roza pl. Frast, iz Trsta. — Karl Kopf, gravér, iz Trsta. — Aleks. Ecker, zasebnik, iz Stockeraua. — Eliza Wiederwohl in Marija Ranzinger, zasebnice, iz Kočevja.

Pri *Slonu:* Štef. Baron Jovanovič, ces. namestnik, z družino, iz Zadra. — Nikolaj Nardelli, c. k. okr. komisar, iz Zadra. — Leopold Detrosin, zasebnik, iz Trsta. — Julij Sobotta, trgovec, iz Berolina. — Goldmann, in Sonnenschein, trg. pot., z Dunaja. — Maks Heller, trg. pot., iz Neuöttiga. — D. Baronovič, zasebnik, iz Benkovaca.

Pri *Bavarskem dvoru:* Robert Hawlath, uradnik, s soprogo, z Dunaja. — Alina fabrikant, iz Prage. — Oton Achleitner, Lloydov uradnik, iz Tridenta. — Karolina Taruner, zasebnica, iz Tridenta.

Pri *Južnem kolodvoru:* B. Fesus, tajnik, z Reke. — Josip Collorig, c. k. učitelj, iz Pulja. — Janez Fleischhackev, zasebnik, s soprogo, s Koroškega. — Josip Perlešnik, posestnik, iz Št, Guperta.

Pri *Virantu:* Ad. Hirsch, trg. pot., iz Gradca,

Umrli so:

11. julija. Lenka Zorman, gostija, 74 let, Kravja dolina št. 11, Marasmus. — Marija Erbežnik, gostija, 86 let, Sv. Petra cesta št. 72, otrpnjenje pljuč.

V bolnišnici:

11. julija. Urša Brodnik, delavka, 16 let, jetika. — Franc Winter, delavec, 15, let, Dysenteria.

Za kapelo ss. Cirila in Metoda v novi cerkvi Jezusovega presv. Srca v Ljubljani

so darovali čč. gg.:

Franjo Jeršič, župnik v pokoji Podšentjurjem,	2 gl.	—	kr
Karol Tedeschi, župnik v Gorjah,	5 „	—	„
Franc Jančič, kmečki sin v Gačniku pri Jarenini,	1 „	—	„
Jurij Koenig, župnik na Vinici,	3 „	—	„
Mihael Novak, c. k. sod. pristav v Konjicah,	2 „	01	„
Karol Ceme, administrator v Šent-Lambertu,	2 „	—	„
Franc Zóree, kaplan v Zagorji,	2 „	—	„
Anton Blagne v Rakovniku	1 „	—	„
Franc Podgornik v Gorici	1 „	—	„
Mihael Jagodic, duh. pomočnik v Rojanu,	3 „	—	„
Janez Benigar, gimnazijski profesor v Zagrebu,	1 „	—	„
Franc Marn, gimnazijski profesor v Zagrebu,	1 „	—	„
Janez Zupan, gimnazijski prof. v Zagrebu,	1 „	—	„
Henrik pl. Pauker, kanonik,	10 „	—	„
Fr. Tavčar, duhovnik pri sv. Joštu,	2 „	—	„
Iz Brezovice	50 „	—	„

(Dalje prih.)

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

15 julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl.	05	kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „	65	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „	25	„
Papirna renta, davka prosta	100 „	10	„
Akcije avstr.-ogerske banke	871 „	—	„
Kreditne akcije	286 „	20	„
London	124 „	50	„
Srebro	— „	—	„
Francoski napoleond.	9 „	87	„
Ces. cekini	5 „	89	„
Nemške marke	61 „	10	„

Naroča se še lahko in tudi vsi izišli sošitki dobivajo se v **„Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani.**

Vsebina 14. zveska tega zabavnika je sledeča: Text: Hilda. Roman von Adolf Schirmer (Fortsetzung). — Aus meiner Soldatenzeit. Von J. T. Kujawa. Marsch- und Quartierabenteuer. — An der Haard und in den Vogesen. Ein Wanderbild von Aloysius Salanus (Fortsetzung und Schluss). — Das australische Känguru. — Unter tropischem Himmel. Der Mangrovebaum. — Kunst und Handwerk. Von Hermann Hirschfeld. — Säckingen am Rhein. — Allerlei. — Illustrationen: Auf Urlaub. Nach dem Gemälde von W. Zimmer. — Kämpfende Riesenkängurus. Nach dem Leben gezeichnet von Ludwig Beckmann. — Die Stadt Säckingen am Rhein. Nach einer Zeichnung von R. Stieler. — Ein Mangrovebaum vom Congo.

Umetne (27)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem amerikanskem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja **plombovanja** in vse **zobne operacije**

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, I. nadstropje.

Izdajatelj in odgovorni vrednik *Jožef Jerič.*

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.